

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

شهید صدوقی یزد

معاونت تحقیقات و فناوری

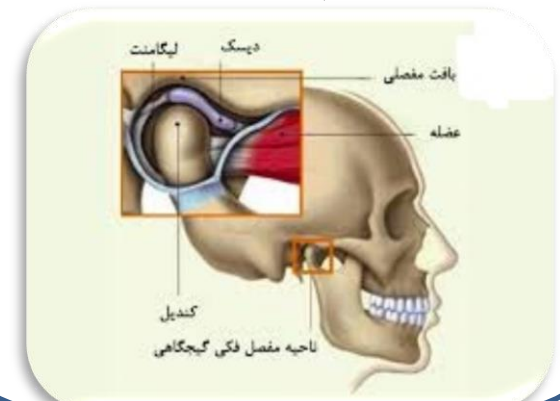
مقایسه ی سطح ویتامین D در بیماران با و بدون اختلال مفصل گیجگاهی-فکی در افراد مراجعه کننده به چند مرکز آموزشی- درمانی یزد در سال ۱۴۰۲

تهیه کننده: محمدمامین جعفری

گروه هدف: متخصصان و پژوهشگران

کد طرح: ۱۵۶۰۱

پاییز ۱۴۰۳

ویتامین D

ویتامین D یک نام عمومی است که به ویتامین D2 (ارگوکلسیفرول (ergocalciferol) با منشا گیاهی) و ویتامین D3 (کلکلسیفرول (cholecalciferol) سنتز شده در موجودات حیوانی) اشاره دارد.

ویتامین D3 یک پروهورمون (pro-hormone) است، اما در ابتدا به عنوان یک ویتامین طبقه بندی می شد. این هورمون استروئیدی را می توان هم از رژیم غذایی (مانند قارچ، ماهی سالمون و شاه ماهی) و هم از مکمل های غذایی به دست آورد. با این وجود، منبع اصلی ویتامین D قرار گرفتن پوست در معرض نور خورشید (سنتز پوستی ویتامین D) است.

عوارض کمبود ویتامین D

کمبود ویتامین D می تواند با تعدادی از اختلالات مربوط به استخوان، غضروف و بافت های مرتبط همراه باشد. علاوه بر این، می تواند منجر به کاهش قدرت عضلانی و عملکرد بدنی ضعیف شود. مطالعات نشان داده اند که بین وضعیت کم ویتامین D و اختلالات اسکلتی عضلانی مانند آرتروز، خطر زمین خوردن و پوکی استخوان ارتباط وجود دارد.

هم چنین مطالعات نشان داده اند که کمبود این ویتامین با بیماری های سارکوپنی، بیماری های قلبی عروقی، بدخیمی، بیماری های عصبی و سلامت دهان و دندان ضعیف ارتباط دارد. به علاوه سطح پایین ویتامین D3 ممکن است خطر ابتلا به بیماری پریودنتال به ویژه در دوران بارداری را افزایش دهد.

مفصل تمپورو مندیبولار

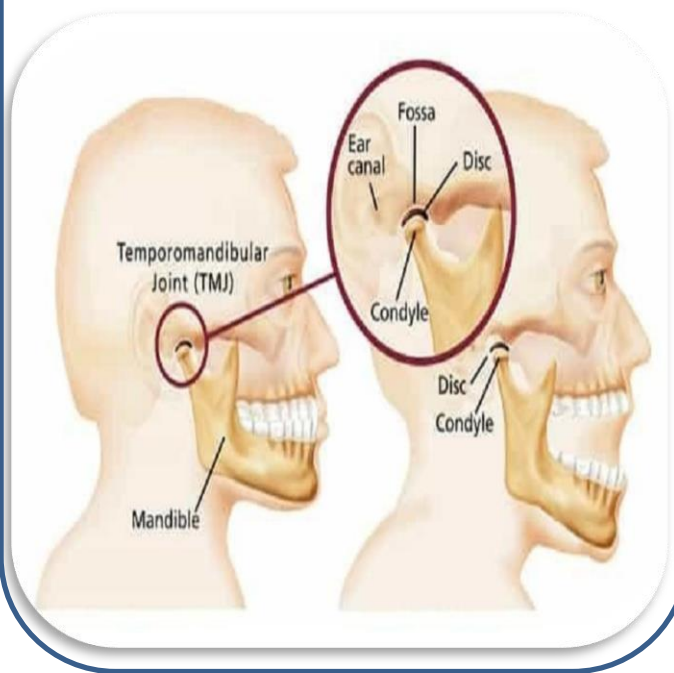
مفصل گیجگاهی فکی (TMJ) مندیبل را به اسکال متصل و حرکت فک را تنظیم می کند. در واقع TMJ یک مفصل سینوویال بوده که از کندیل فک پایین و حفره گلنوئید استخوان تمپورال تشکیل شده است. در این مفصل دیسک مفصلی میانی از فیبروکارتیلاج، حفره مفصلی را به بخش های فوقانی و تحتانی تقسیم می کند. به علاوه کپسول بافت همبند اطراف به ماهیچه ها و تاندون ها متصل است. این مفصل یکی از پیچیده ترین و همچنین پرکاربردترین مفاصل در بدن انسان به شمار می رود.

TMJ یک مفصل ثانویه است که پس از تشکیل فک پایین تشکیل می شود. محل و سرعت رشد این مفصل توسط ژنتیک و تأثیر غدد درون ریز تعیین می شود و هم چنین به فعالیت های روتین حرکت فک مانند جویدن و بلع وابسته است. بنابراین، حرکت TMJ و اکلوزن در انسان، توسط نورواندوکرین درون ریز و برون ریز تنظیم می شود.

اختلال مفصل تمپورو مندیبولار

اختلالات گیجگاهی فکی (TMDs) مجموعه ای از مشکلات بالینی است که می تواند اجزایی شامل ماهیچه های جونده، مفصل گیجگاهی فکی، ساختارهای اطراف یا ترکیبی از این اجزا را دربرگیرد.

در طبقه بندی TMD چهار دسته اصلی شامل اختلالات مفصل گیجگاهی فکی (اختلالات داخل مفصلی)، اختلالات ماهیچه جویدن (اختلالات خارج مفصلی)، سردرد (منسوب به TMD) و اختلالات ساختارهای مرتبط ذکر شده است.

شیوع TMD

TMD یک بیماری نسبتاً شایع است که تقریباً ۵ تا ۱۲٪ از جمعیت را تحت تأثیر قرار می دهد و تا چهار برابر در بین زنان شایعتر است. مطالعات گزارش کرده اند که TMD دومین بیماری اسکلتی عضلانی شایع (پس از کمردرد مزمن) محسوب می شود.

بیش از دو سوم بیماران کمبود ویتامین D داشتند. ارتباط معناداری بین کمبود ویتامین D و اختلال مفصل گیجگاهی-فکی و همچنین شیوع اختلال گیجگاهی-فکی برحسب سن و جنسیت وجود نداشت.

کمبود ویتامین D تأثیری در وجود اختلال مفصل گیجگاهی-فکی نداشت.

منبع:

1. Im Y-G, Han M-Y, Baek H-S. Association of serum vitamin D level with temporomandibular disorder incidence: a retrospective, multi-center cohort study using six hospital databases. Nutrients. 2023;15(13):2860.